

La Universitat i els estudiants

(La vella dama i el bàrbar)

Hi havia una vegada una vella dama molt digna que es deia Universitat. Havia nascut en les fondàries de l'Edat Mitjana i va créixer sota la tutela dels clergues; a poc a poc, aconseguí, però, alliberar-se'n, de la mateixa manera que, segles més tard, s'acomodà al gran paper que el príncep, el nou Estat Modern, li havia reservat entre els auxiliars del seu poder. I vet aquí que, a l'edat de 700 anys, la vella dama no tenia ni una arruga i gaudia d'un prestigi inigualable. Instal·lada en una fortalesa on no se sentien els sorolls del món ni els conflictes subalterns que s'hi desenvolupaven, tenia els millors servidors que mai ningú no podria somiar. Els esperits joves cultivats que hi anaven a cercar el saber, en sortien amb un diploma que els obria totes les portes de la

funcions i els seus mètodes, sovint, mitjançant uns textos jurídics que no es concretaven en res, anant sempre al darrera de l'evolució d'una societat en transformació constant i variable, segons els equilibris polítics. I els seus servidors entraren en conflicte els uns amb els altres i els millors, possiblement, en conflicte amb ells mateixos, dividits entre la seva reverència a la vella dama i el seu diagnòstic d'intel·lectuals que els feia adonar que calia canviar moltes coses. Ara bé, després de la tempesta que semblava que ho havia de canviar tot, com passa sovint, un cop més, tot restà igual.

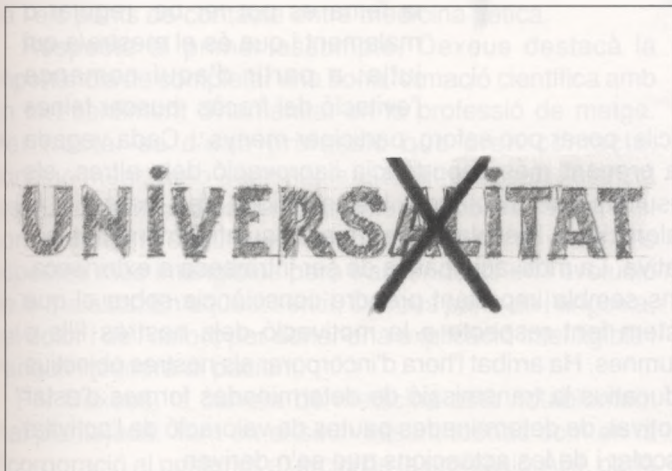
És a dir, els bàrbars no havien guanyat perquè el saber els defugia. Situat al final d'un recorregut ritualitzat el sentit del qual se'ls escapava, expressat amb un llenguatge que no comprenien gens, restava accessible, un cop més als iniciats. La institució on ells eren majoria els volia dir que, si bé hi havien accedit, no hi eren acceptats.

Es poden imaginar molts finals per aquesta història. Des de la transformació dels professors en guàrdia pretoriana d'un patrimoni intel·lectual reservat novament a una elit, fins a la vella tàctica de cercar la victòria en la fugida, abandonant el temple als plebeus mentre els escollits es refugiaven en algunes, poques, universitats públiques i privades, convertides per alguns (polítics i homes d'empresa) en una reserva especial per a privilegiats.

Jo m'inclinaria per un final feliç, per refer el camí cap a una plena democratització, un camí en el qual la vella dama, a les portes del segle XXI, apostés per l'única dimensió que li garanteix la possibilitat d'arribar a complir el seu mil·lenari: el mestisatge. És a dir, creant un veritable espai públic de formació superior on la Universitat pogués reprendre totalment el seu paper de servidora de tota la comunitat.

Aposto per una universitat com a signe central de la societat: la que tradueix la centralització del saber, on l'estudiant és ciutadà i, com a tal, n'és protagonista, element actiu. No pas per aquella que esdevé un claustre isolat i tancat. En una societat democràtica de masses, les funcions universitàries han de canviar; no es tracta de salvaguardar el santuari del saber, sinó d'instal·lar-lo al centre de la societat. La universitat renovada seria aleshores un espai obert, d'amplis intercanvis intel·lectuals, el millor servei públic que es pot donar als ciutadans. Per què no hem de pensar en un final feliç per aquesta història?

Joan Oloriz

BULBENA

ciutat, després d'haver viscut darrera dels seus murs durant alguns *meravellosos* anys. Sens dubte, les relacions amb els mestres dipositaris del saber havien estat fonamentades en una distància respectuosa, però, al mateix temps, havien estat marcades per una especial cortesia i per aquella mena de complicitat dels qui se senten membres d'una mateixa elit, que saben que només el temps els separa i que els uns tindran els altres com a successors.

Però els guardians del temple, instal·lats en una falsa seguretat, havien desatès la vigilància. Un dia, una mica per casualitat, descobriren que els bàrbars havien envaït la fortalesa. I de la pitjor manera possible: legalment. Portaven texans, parlaven malament, escoltaven música vulgar i tenien la pretensió, ells també, d'accedir al podi del saber denunciant de manera impertinent els lligams de la dama amb el poder polític.

Aleshores va començar per a la Universitat un període de dubte. La vella dama va haver de pagar en un quart de segle les desenes d'anys de pretesa felicitat en què el temps s'havia detingut. El príncep va haver de redefinir les seves